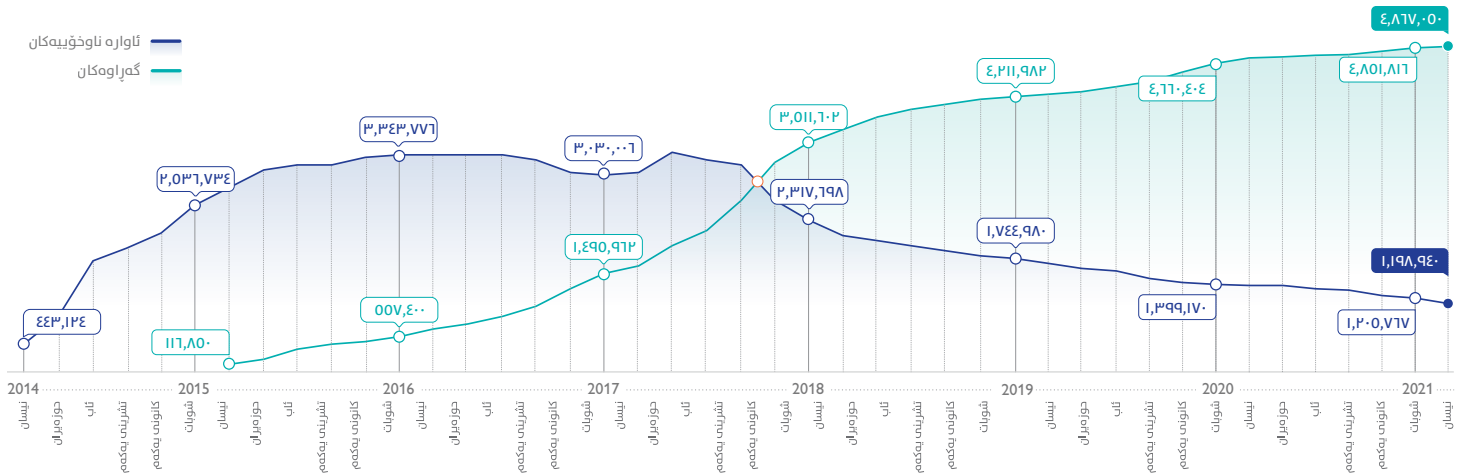

تیبینی: لہم رپورتہ دا داتا پیوہست بہ ناوچہ زیدی ٹاوارہکانی ناو کامپ گونجندراوہ لہگہل ٹاوارہکانی دانیشوانی کارگری و ہماہنگی کردنی کامپ (CCCM). تمہش واتہ، ٹہو ژمارہ و شیوانہ ناوچہ زیدی ٹاوارہکانی ناو کامپ یو چند ناوچہک بہ کارہاتوہو. لہبرٹہوہی یہکمہین جارہ ٹہو گونجاندنہ جیبہجیکریٹ لہ لیستی سرہکی، کاردہکاتہ سر شیکارکردنی بہروردکاری لہ ئاستی ناوچہ و شوین لہ نیوان رپورتی ژمارہی (۱۲۱) و رپورتی ژمارہ (۱۲۰) وکو لیردا خراوتہوو.

دیارخراوہکان

شیوہی ۱: ژمارہی ٹاوارہکان و گہراوہ بہ تیہرپوونی کات

کەرکووک (۱۰۲۴) کەس، سەڵاح الدین (۱۰۱۸) کەس و دیاہلہ (۴۱۸ کەس). لہماویہ ٹہم کاتہدا، تۆماري بہدواداچوونی ٹاوارہبوون (DTM) دەستیشانی ۱۱۹۸۹۴۰ ٹاوارہی کرد (۲۰۲۰ ۴۶۱ خیزان) لہ سەرانسەری ۱۸ پارێزگای عیراق دا، لہ ۱۰۵ ناوچہ، ۲۸۴۱ شوین. ٹہمہش ٹہوہ دەرہخات کە کەمبوونہوہیہکی گشتی بہ ۱۸۲۷ ٹاوارہہبووہ لہوتہی مانگہکانی تازار و نیسانی ۲۰۲۱. ٹہمہش کەمبوونہوہیہکی کەمتربوو لہ لہوہی کە لہ مانگہکانی کانوونی دووہم و شباتی ہمان سال و مانگہکانی تشرینی دووہم و کانوونی یەکمەمی سال ۲۰۲۰ کە (۱۸۳۴۱) تۆمارکرا. سەبارەت بہ ناوچہی زیدی ٹاوارہکان، ھاوئاست لہگہل خولی پیشووتر، لہ ۵۷٪ حالتہکان ہی پارێزگای نینہوابوون کە (۱۷۸۰۱۲) کەس بوون، بہتایبەتی لہ ناوچہکانی موسل (۲۰۱۶۹۱) کەس، شنگال (۱۹۸۸۵۲) کەس، بەعاج (۹۱۷۲۳) کەس. دووہم بەرزترین رپڑہی ٹاوارہکانی ہی پارێزگای سەڵاح الدین بوو بہ (۱۴۱۶۲۸) کەس و دواتیش ٹہنبار بہ (۱۳۴۹۶۰) کەس و کەرکووک بہ (۷۷۵۳۰) کەس و دیاہلہ بہ (۷۲۱۰۲) کەس.

کۆکردنہوہی داتا بۆ گہری ۱۲۱ لہ مانگہ تازار و نیسان ۲۰۲۱ بوو. لہگہل ۳۰ نیسان ۲۰۲۱، تۆماري بہدواداچوونی ٹاوارہکان (DTM) ۴۸۱۷۰۰۰ گہراوہی دەستیشانکرد (۸۱۱۷۰ خیزان)، دابەشبوونہ سەر ۸ پارێزگا، ۳۸ ناوچہ، ۲۱۵۶ شوین لہ عیراق دا. کۆی گشتی ۱۵۲۳۴ گہراوہی نویت تۆمارکرا لہ ماوہی مانگہکانی تازار و نیسانی ۲۰۲۱ دا. ٹہمہش کەمترہ لہ ژمارہی ٹہو ٹاوارانہی کە لہ مانگہکانی کانوونی دووہم و شباتی ہمان سال دا تۆمارکرا کە (۲۰۲۰) کەس بوون، ٹہم ژمارہیہش بہ نزمترین رپڑہی گہرانہوہ دادەنریت لہوتہی ۲۰۱۵ ہوہ. ٹہم رپڑہ نزمہی گہرانہوہش لہ مانگہکانی تازار و نیسانی ۲۰۲۱ بہ بہراورد بہ خولہکانی دیکہی لہوانہیہ بہشیکي بدرتہ پال داخستن و تیکہنکردنی کامپہکان بیت کە بہزوری لہ نیوان ٹہیلول و کانوونی یەکمەم روویدا و لہو ماویہدا گہرانہوہکان یەک بہدوای یەکدا زیاتر دەبوون. ہەرہوہا لہوانہشہ ٹہم رپڑہ نزمہی گہرانہوہ بہوئی سەپاندنی سنوورد کردنی جمو جۆل و ہاتو چۆ بیت لہسەرانسەری ولات لہبەر بلابوونہوہی فایرۆسی کۆرنانی نویت (کۆفید-۱۹) لہ نیوان شبات و نیسانی ۲۰۲۱. ٹہو پارێزگایانہش کە زۆترین گہرانہوہیان ہبوو لہ تازار و نیسانی ۲۰۲۱ بریتیبوون لہ نینہواو (کەتیایدا ۷۰۵۶ کەس تۆمارکرا)، ٹہنبار (۴۵۸۴) کەس،

گہراوہکان

۸۱۱,۱۷۰
خیزان

۴,۸۱۷,۰۰۰
کەس

۲,۱۵۶
شوین

۳۸
ناوچہ

۸
پارێزگا

ٹاوارہکان

۲۰۰,۹۴۶
خیزان

۱,۱۹۸,۹۴۰
کەس

۲,۸۱۴
شوین

۱۰۰
ناوچہ

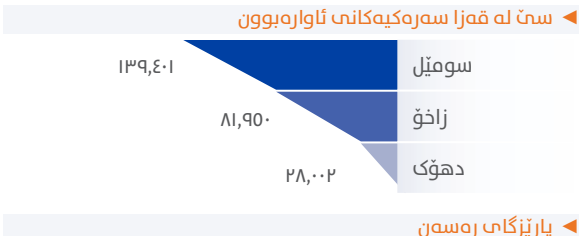
۱۸
پارێزگا

خستنه روویکی گشتی ئاواره بوون

ئهم گرافیکه خواروه ئهمانه نیشاندات (۱) ژماره ئاواره کان له هه موو پارێزگاکانی ئاواره بوون، (۲) ژماره ئاواره کان له هه ناوچه یهک و قهزایهک، (۳) رێژه ئاواره کان به پێی پارێزگای زیدی خویان بۆ هه یه کێک لهو پارێزگایانه ئاواره بوونی تیدایه.

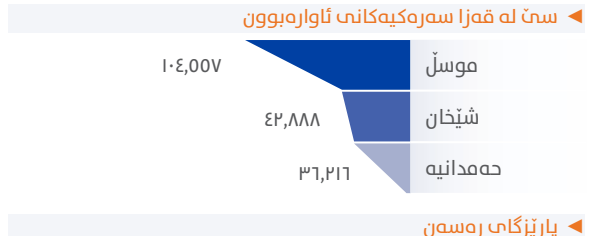
دهۆک

۹۹٪ نهینهوا

ئهوانی تر: پارێزگاکانی سهلاحه دین، نهنبار و کهرکووک و بهغداد دهگرتنهوه

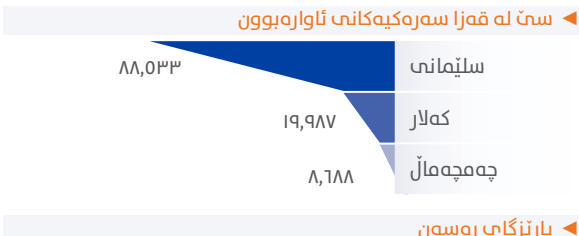
نهینهوا

۹۸٪ نهینهوا

ئهوانی تر: پارێزگاکانی ههولێر، سهلاحه دین، کهرکووک و بهغدا دهگرتنهوه

سلیمانی

۲۴٪ سهلاحه دین

۲۰٪ بهغداد

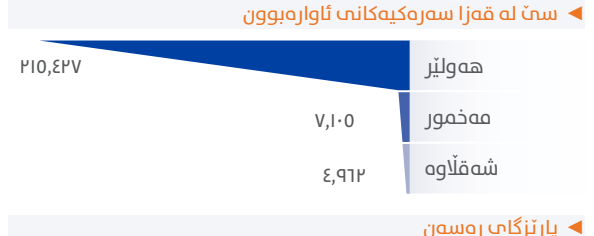
۱۸٪ دیاله

۱۶٪ نهنبار

۲۲٪ ئهوانی تر

ئهوانی تر: پارێزگاکانی نهینهوا، بابل و کهرکووک دهگرتنهوه

ههولێر

۴۷٪ نهینهوا

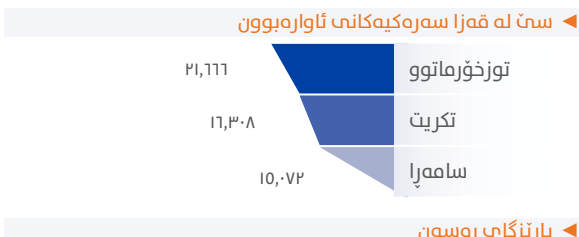
۳۰٪ نهنبار

۱۰٪ سهلاحه دین

۱۳٪ ئهوانی تر

ئهوانی تر: پارێزگاکانی بهغداد، ههولێر، کهرکووک و دیاله دهگرتنهوه

سهلاحه دین

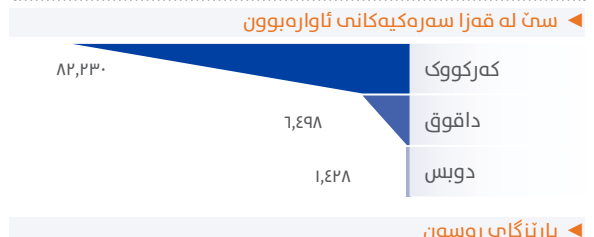
۹۰٪ سهلاحه دین

۹٪ کهرکووک

۱٪ ئهوانی تر

ئهوانی تر: پارێزگاکانی دیاله، نهینهوا و نهنبار دهگرتنهوه

کهرکووک

۵۸٪ کهرکووک

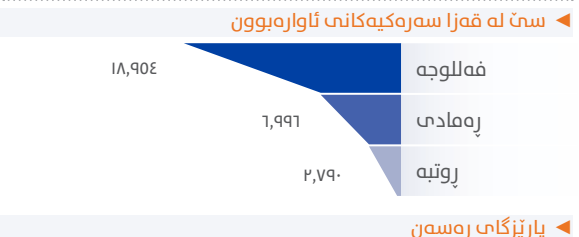
۲۲٪ سهلاحه دین

۱۰٪ نهینهوا

۱۰٪ ئهوانی تر

ئهوانی تر: پارێزگاکانی دیاله، نهنبار، بهغداد و بابل دهگرتنهوه

نهنبار

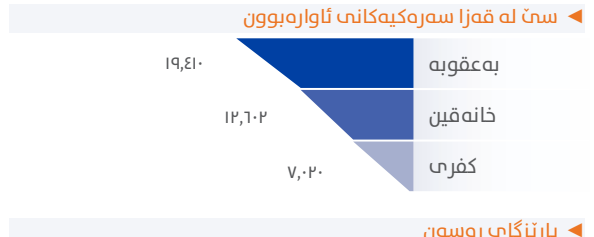
۷۱٪ نهنبار

۲۷٪ بابل

۲٪ ئهوانی تر

ئهوانی تر: پارێزگاکانی سهلاحه دین، بهغداد، نهینهوا و کهرکووک دهگرتنهوه

دیاله

۸۱٪ دیاله

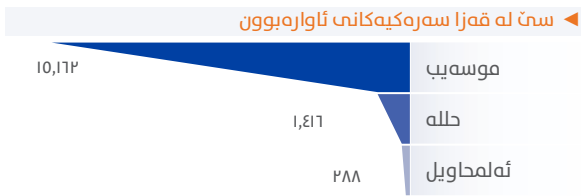
۸٪ سهلاحه دین

۱٪ ئهوانی تر

ئهوانی تر: پارێزگاکانی نهنبار، بابل، بهغداد، نهینهوا و کهرکووک دهگرتنهوه

خستنه روویکی گشتی ئاواره بوون

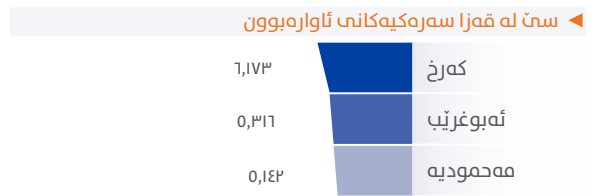
بابل ۱۷,۱۲۴ ئاواره

پاریزگای رهسمن

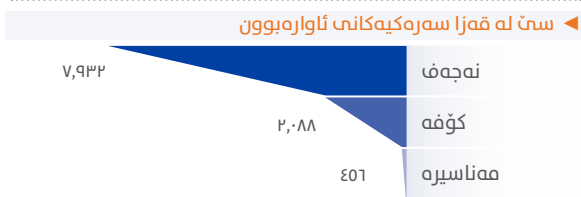
بهغداد ۲۰,۹۴۳ ئاواره

پاریزگای رهسمن

۱۰,۴۷۱ ئاواره

پاریزگای رهسمن

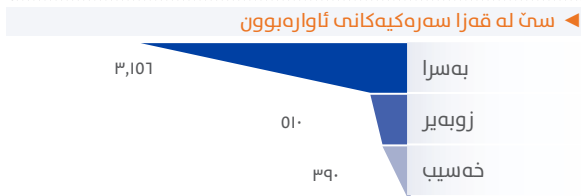
۱۲,۴۸۱ ئاواره

پاریزگای رهسمن

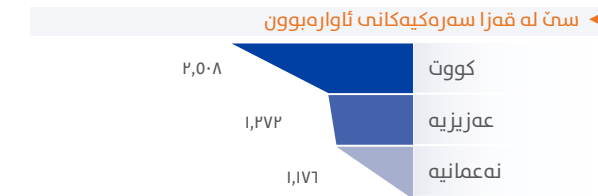
بهسره ۴,۸۳۶ ئاواره

پاریزگای رهسمن

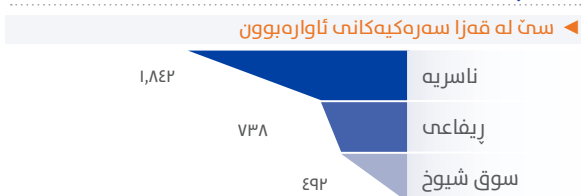
واست ۰,۹۰۴ ئاواره

پاریزگای رهسمن

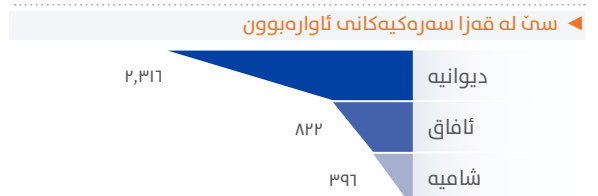
زیقار ۳,۲۴۱ ئاواره

پاریزگای رهسمن

قادسیه ۳,۷۰۲ ئاواره

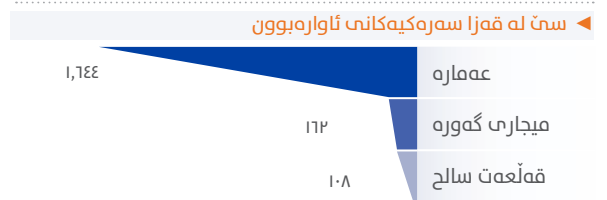
پاریزگای رهسمن

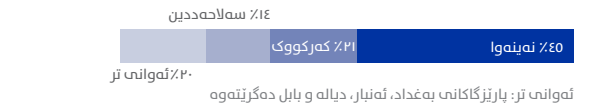
خستنه روویکی گشتی ئاواره بوون

میسان

۲,۰۲۸ ئاواره

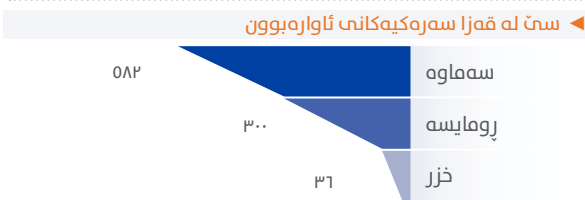
پارێزگای رهسهن

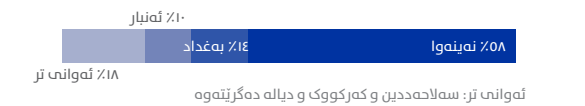
ئاوانی تر: پارێزگای گهوه، نهبار، دیاله و بابل دهگرتهوه

موسنا

۹۱۸ ئاواره

پارێزگای رهسهن

ئاوانی تر: سه لاهه ددین و کهر کووک و دیاله دهگرتهوه

رهوشی ئیستای ئاوارهکان

شپوه دهرخه رهکانی ئاوارهکانی به گشتی: له ماوهی مانگهکانی ئازار و نیسانی ۲۰۲۱، تۆمارێ تهوونێ ئاواره بوون (DTM) دهستنیسانی ۱,۱۹۸,۹۴۰ ئاواره ی کرد. (۲۰۵,۹۶۱ خیزانی ئاواره) له سهرانسهری ۱۸ پارێزگای عێراق، له ۱۰۵ ناوچه، ۲,۸۱۶ شوینی له عێراق، ئەمەش که مبوونوه ۱۸۲۷ کەس نیشاندەدات لهو ژماره ی که له مانگهکانی کانوونی دووهم و شباتی ۲۰۲۱ تۆمارکرا بوو. تا ئیستا، زۆرتیرین که مبوونوه له پارێزگای دهوک بووه به (۹۷-٪؛ ۲۰٪) دواتر له نهینهوا به (۳,۱۴۷؛ ۱۰٪) و پاشان دیاله به (۵۵۰؛ ۱۰٪) تهگه نر، به زۆری بوونوه له ژماره ی ئاوارهکان تۆمارکرا له چه ن پارێزگایه کی دیار بکراو، به زۆریش له پارێزگای نهبار به (۱,۱۲۸؛ ۳۰٪) ههولیر به (۷۸۰؛ ۱۰٪).

رهوشی ئاواره بوون ههکان له ئیستادا: سهرهرا ی که مبوونوه په کی گشتی له کو ی گشتی حال تهکانی ئاواره بوون له سهرانسهری و لات، ۸,۱۳۴ کەس دیکه ئاواره گه یشتنه شوینه هه ئسه نگرنداره و ههکان له ماوهی مانگهکانی ئازار و نیسانی ۲۰۲۱ دا، زۆر به ی هه زۆری ئه و ئاواره تازه گه یشتوانه له شوینهکانی دیکه ی ئاواره بوونوه ههتابوون (۶,۴۱۳؛ ۷۹٪)، ئەمەش که مبوونوه په کی بوو له ژماره ی ئه و که سانه ی که ئاواره بوونی دووهمیان هه بوو که له کانوونی دووهم و شباتی هه مان سالی ئاواره بوون که (۱۳,۵۴۷) کەس بوون. گه وهره ترین ژماره ی ئاواره بوونی دووهمیش له پارێزگایه کی ههولیر به (۱,۴۲۲)، سه لاج الدین به (۱,۰۸۶)، سه لیمانی به (۱,۰۸۶) و نهبار به (۹۹۰) کەس بوون. ههروه هه له ئازار و نیسانی ۲۰۲۱ دا، ۱۱۸۸ کەس وه کو ئاواره تۆمار کران که بو یه که مین جار له شوینی زیدی خۆپانه و ئاواره ده بن که ته قریبه ت هه موویان له پارێزگای سه لیمانی بوون (۱۰۹۲) کەس، له وکاته ی ژماره په کی زۆر که م له دیاله تۆمارکرا به (۶۶ کەس)، دهوک به (۳۰ کەس)، ئه و ئاواره شه ی که له به غدا وه هه لاتبوون (۵۳۴) کەس، سه لاج الدین (۲۰۴) کەس، دیاله (۱۶۸) کەس، نهینهوا (۱۳۲) کەس و نهبار (۱۳۲) کەس. ههروه هه، ۴۸۳ کەس شکستیان هینا له گه رانه وه بو ی پارێزگای زیدی خۆپان و ییویست بوو که دووباره له شوینیکی دیکه نیشته جیبه وه. ههروه ک خولهکانی پیشوو، زۆر به ی ئه و که سانه ی که شکستیان هینا له گه رانه وه ده بانویست بگه رینه وه پارێزگای زیدی خۆپان له نهینهوا (۲۱۹) کەس، له ناوچهکانی شنگال (۱۹۵) کەس، بو موسل (۲۴) کەس. ههروه هه ژماره په کی که متری ش شکستیان هینا بگه رینه وه ناوچه ی زیدی خۆپان له نهبار (۱۵۰) کەس بوون. سه لاج الدین (۷۲) کەس بوون، دیاله (۲۴) کەس و به غدا (۱۸) کەس. ئه و هۆیه سهره کیانه ی شکست هینان له گه رانه وه که له راپۆرت دا ههتابوون له نهینهوا په یوه ندی به نه بوونی خزمه تگوزاری به گشتیه کان و کیشه و گرفته به رده وامهکانی سه لامهتی و ئەمیهتی و هه بوونی مملانی به رده وامهکانه وه هه بوو. ههروه هه شکست هینان له گه رانه وه له نهبار به زۆری په یوه ندی به و ژماره زۆری ده کردنی به زۆروه هه بوو که له لایه ن هیزه ئەمیه چه کداره کانه وه ئەجامه دریت، له وکاته ی هۆیهکانی شکست هینان له گه رانه وه له پارێزگای سه لاج الدین و به غدا په یوه ست بوون به نیگه رانه په ئەمهی و سه لامه تیهکان.

شوینهکانی زیدی ئاوارهکان: له ۵۷٪ حال تهکانی ئاوارهکان له پارێزگای نهینهوا ههتابوون که (۱,۶۷۸,۵۱۲) کەس بوون، به تاییه تی له موسل که (۲۵۱,۶۹۱) کەس بوون، شنگال (۱۹۸,۸۵۲) کەس بوون و له به عاجیش (۹۱,۷۲۳) کەس بوون.

دووه م و سه یه م گه وهره ترین پشکی ئاوارهکانیش له پارێزگای سه لاج الدین و نهبار ههتابوون که له ۱۲٪ و له ۱۱٪ بو هه ره په کی له و پارێزگایه نه بوو له کو ی گشتی حال تهکان. سهره کیترین ناوچهکانی زیدی له پارێزگای سه لاج الدین بریتین له توز خورمانوو (۴۰,۲۲۷) کەس، به له د (۳,۳۸۲) کەس، بیجی (۲۶,۷۵۰) کەس، له وکاته ی له پارێزگای نهبار بریتین له رووما دی (۱۶,۰۴۱)، فه لوجه (۴۵,۸۹۷) و ئه لکازم (۱۰,۱۴۸) کەس.

جۆرهکانی شوینی حوانه وه: له سهرانسهری و لات، له ۷۱٪ ئاوارهکان له شوینی نیشته جیبوونی تاییه تن که (۹۰۹,۸۷۰) کەس، له ۱۵٪ ش له کامپهکان (۱۸۳,۶۸۰) کەس، له ۹٪ شیان له شوینی زۆر خراپن که (۱۰۴,۶۲۲) کەسن. که مبوونوه له ژماره ی ئه و ئاوارهکانی که له کامپهکان تۆمارکرا له م خوله دا به (۳,۸۷۵) ئەمەش به راده په کی زۆر که متره له و ریژه ی له دوو خولی پیشووترا تۆمارکرا له ته وای ماوه ی داخستنی کامپهکان یان تی که کردنیان (۱۷,۷۹۵) که متر له ئاوارهکانی ناو کامپهکان تۆمارکرا له کانوونی دووهم و شباتی ۲۰۲۰، ههروه هه ۴۷,۴۰۰ که متر له ئاوارهکانی ناو کامپهکان تۆمارکرا له تشرینی دووهم و کانوونی په که م (۲۰۲۰). تا ئیستا، زۆرتیرین که مبوونوه له ژماره ی ئه و ئاواره بووه که له پارێزگای دهوک له قه زای سه یمی (۲,۱۷۰)، دواتریش پارێزگای نهینهوا له ناوهندی قه زای موسل.

ههروه هه له ماوهی مانگهکانی ئازار و نیسانی ۲۰۲۱ دا، کو ی گشتی ۱,۰۴۱ ئاواره تۆمارکرا که له شوینی حوانه وه ی زۆر خراپ ده ژین، ئەمەش که مبوونوه نیشاندەدات به ۵۸۸ کەس له ماوهی مانگهکانی کانوونی دووهم و شباتی ۲۰۲۱ دا. له ئاستی پارێزگاش، به زۆرتیرین ژماره ی ئه و ئاوارهکانی که له شوینی حوانه وه ی زۆر خراپ ده ژین له پارێزگای دهوک به (۲۶,۵۲۰) کەس (۵۹۴) که که متر له خولی پیشووترا، دواتریش پارێزگای نهبار به (۲۰,۵۱۴) کەس (۱۱۴) که که متر له خولی پیشووترا، پاشان پارێزگای نهینهوا به (۱۹,۶۳۲) کەس (۲۴) که که متر له خولی پیشووترا، دوا هه مین پارێزگاش سه لاج الدین به (۱۶,۹۹۸) که که متر له خولی پیشووترا. ئه و قه زایانه ی که زۆرتیرین ئاواره له شوینی حوانه وه ی زۆر خراپ ده ژین بریتین بوون له سه یمی (۲۱,۰۴۸) کەس، فه لوجه به (۱۵,۳۰۰) کەس، سامهرا به (۸,۰۵۸) کەس، قه زای ناوهندی کهر کووک به (۷,۳۴۴) کەس و قه زای ناوهندی موسل به (۷,۲۱۲) کەس. ههروه هه ۸۸ شوین هه ن که تیا پاندا هه موو ئاوارهکان شوینی حوانه وه یان زۆر خراپ، له وانه ش ۱۵ شوین له قه زای فه لوجه، ۵ شوین له ههولیر و ۵ شوین له شیدان.

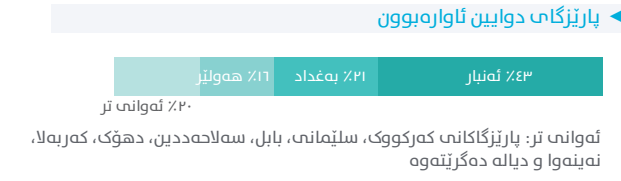
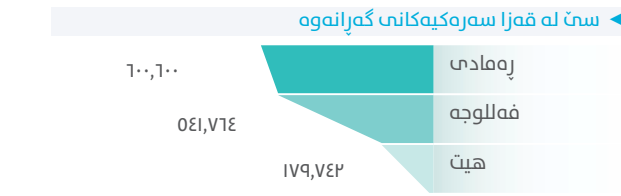
شپوهی ۲: جۆرهکانی شوینی حوانه وه

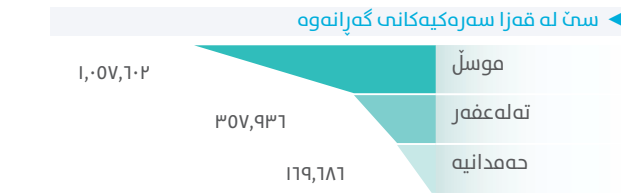
خستنه روویکی گشتی گهرانهوه

نهم شیوه گرافیکه سی خوارهوه نهمانه نیشاندات (۱) ژماره سی گهراوهکان له ههموو پاریزگاکانی زیدی ناوارهکان، (۲) ژماره سی گهراوهکان له ههر ناوچه و قهزایهکی، (۳) ریزه سی گهراوهکان به پی سی دواهمین پاریزگانی ناوارهبوون بو ههر پاریزگایهکی زید.

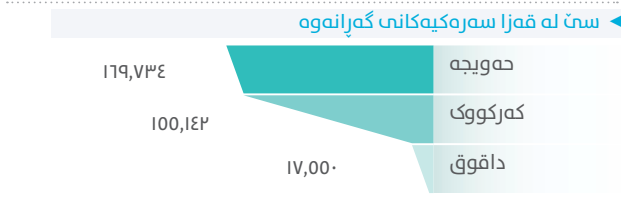
نهنوا

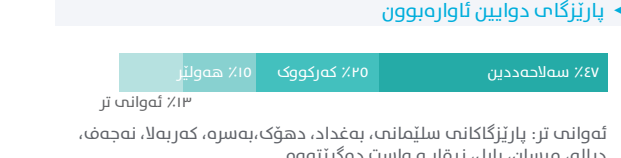
نهنوا

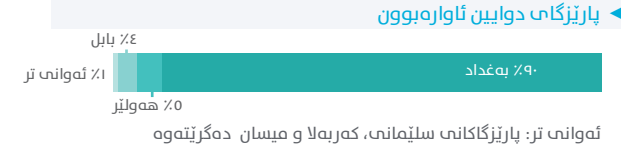
کهرکووک

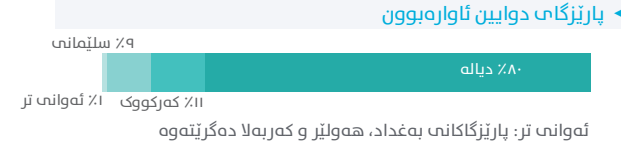
سهلاهددین

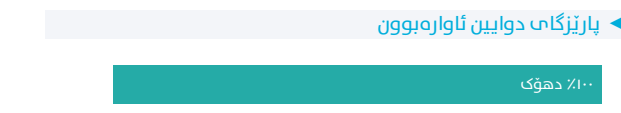
بهغداد

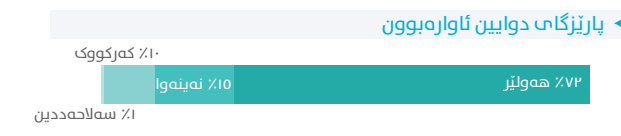
دیاله

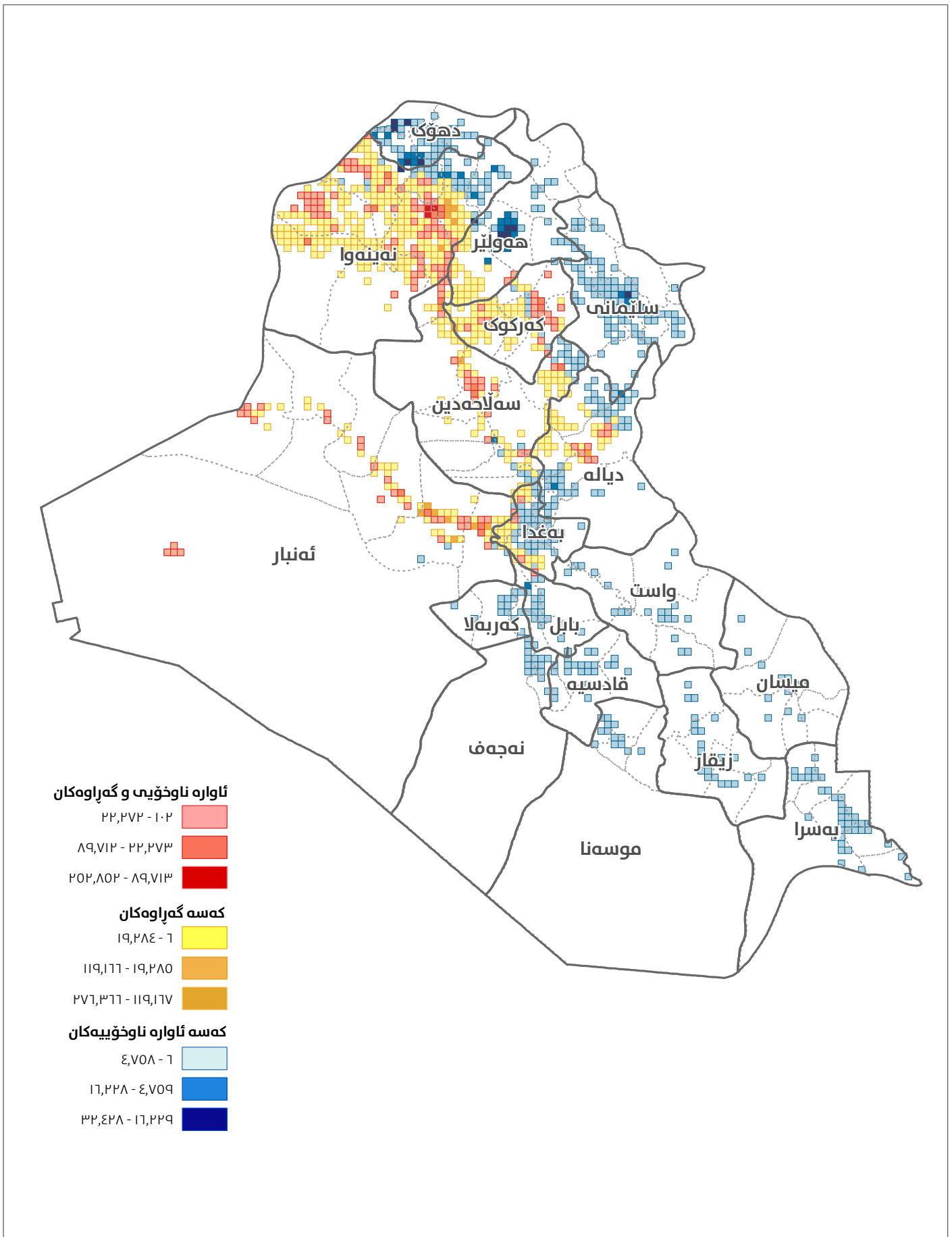
دهوک

ههولیر

نەخشەی ۱. بوونی ئاواره ناوڤۆیهکان و گهراوهکان له ناوچهکان دا

میتود

نامانجی تۆماری به‌دواداچوونی ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ چاودیریکردنی ئاواره‌بوون و خستنه‌پووی داتانی دروسته‌دەر باره‌ی ئاواره‌کان و گه‌راوه‌کان له‌ عیراق دا. داتا له‌ رێگه‌ی تیمه‌کانی به‌دومه‌وه‌ هاتنی خیرا و هه‌لسه‌نگاندن (RARTs) کۆده‌کرێته‌وه، که پیکهاتوه‌وه له‌ زیاتر له ۱۰۰ ستاف و له‌سه‌رانسه‌ری عیراق دا بلبووینه‌ته‌وه. داتا کۆکردنه‌وه‌ بۆ خول-گه‌ری ۱۲۱ له‌ ماوه‌ی مانگه‌کانی ئازار و نیسانی ۲۰۲۱ بوو له‌ ته‌واوی ۱۸ پارێزگا‌دا.

کۆکردنه‌وه‌ی داتا له‌ لیستی سهره‌کی ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کان و لیستی سهره‌کی گه‌راوه‌کان له‌ رێگه‌ی تۆرێکی گه‌ره‌ی باش ریکخراوی پیکهاتوو له‌ زیاتر ۹۵۰ هه‌والده‌ری سهره‌کی، که له‌ سه‌رکرده‌کانی کۆمه‌لگا، موختاره‌کان، به‌رپرسه‌ خۆدییه‌کان وه‌تیه‌کانی ئاسایش بێک دیت ته‌نجام دراوه. زانیاریه‌کانی تر له‌ تۆماری زانیاری حکومه‌ت و ریکخراوه‌ هاوبه‌شه‌کان کۆکراوه‌نه‌ته‌وه.

تیمه‌کانی هه‌لسه‌نگاندن و وه‌لامدانه‌وه‌ی خیرای مه‌یدانی سه‌ر به‌ ریکخراوی جیهانی کۆچ (OM RARTs) به‌ به‌رده‌وامی لیستی سهره‌کی کۆ ده‌کاته‌وه و دوو مانگ جارێک راپۆرته‌که‌ی بلبوو ده‌کاته‌وه. جیاوازی له‌ ناماری ئاواره‌کان له‌ نیوان ماوه‌ جیاوازه‌کانی راپۆرت کردن دا تیبینی کراوه. هه‌رچه‌نده، ده‌ستپێگه‌یه‌شتنی سنووردار به‌ هۆی کیشه‌ ئه‌منیه‌کان و کوت و به‌نده‌کانی تری کاری ده‌شیت کار بکاته‌وه سه‌ر چالاکیه‌کانی کۆکردنه‌وه‌ی زانیاری جیاوازی له‌ ناماره‌کانی ئاواره‌کان، له‌ نیوان ماوه‌ جیاوازه‌کانی راپۆرت کردن دا، سه‌ره‌پای گۆرانکاری راسته‌قییه‌ی ناماری دانیشتوان په‌نگه‌ به‌ هۆی هۆکاره‌کانی تری وه‌ک به‌ به‌رده‌وامی ده‌ستپێشانه‌کردنی گروپه‌ ئاواره‌کانی پێشوو و له‌ خۆگرتنی زانیاری سه‌بارته‌ به‌ دوومه‌ ئاواره‌بوون له‌ ناو عیراق دا کاری تیبکرت.

ئاواره‌کان له‌ رێگه‌ی پرۆسه‌یه‌کی کۆکردنه‌وه، پشتراستکردنه‌وه، سێگۆشه‌سازی و دووپاتکردنه‌وه‌ی داتاوه‌ ده‌ستپێشانه‌ ده‌کرین. ریکخراوی جیهانی کۆچ به‌رده‌وام ده‌بیت له‌ هاوکاری و هه‌ماهه‌نگیه‌کی نزیک له‌ گه‌ل به‌رپرسیانی فیدرالی و هه‌ریمی و خۆجی بۆ پارێزگاری کردن له‌ تیبگه‌یه‌شتنیکی هه‌مه‌لایه‌نه‌ و وردی ئاواره‌بوون له‌ سه‌رتاسه‌ری عیراق دا.

بۆ ئاسانکاری شیکاریه‌که، ئهم راپۆرتی عیراق بۆ سه‌ر سه‌ت ناوچه‌ دا به‌ش ده‌کات: هه‌ریمی کوردستانی عیراق، پارێزگا‌کانی ده‌وک و سلیمانی و هه‌ولێر ده‌گرێته‌وه، باشوور پارێزگا‌کانی، به‌سه‌ره، میسان، نه‌جه‌ف، زیقار، قادسیه و موسه‌نا ده‌گرێته‌وه، باکووری ناوه‌راستی پارێزگا‌کانی ته‌نبار، بابل، به‌غداد، دیاله، که‌ربه‌لا، که‌رکووک، نه‌یخوا، سه‌لاحه‌دین و واسه‌ ده‌گرێته‌وه.

ئه‌ژماردنی به‌کارهاتوو بۆ دیاری کردنی ژماره‌ی که‌سه‌کان

له‌ هه‌ر یه‌ک له‌ شوێنه‌کان، ژماره‌ی که‌سه‌کان به‌ لیکدانی ژماره‌ی خێزانه‌کان به‌ ژماره‌ شه‌ش ژماردنیان بۆ کراوه. تیکرایی قه‌باره‌ی خێزانیکی عیراقی به‌ شه‌ش که‌سه‌ ئه‌ژمار کراوه. به‌ گۆته‌ی ناماره‌کانی حکومه‌ت، بۆ سه‌رحه‌م ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کان و گه‌راوه‌کانی ده‌روه‌ی که‌مه‌پ. له‌وه‌ته‌ی خولی ماوه‌ی ته‌موز-ئابی ۲۰۲۰ دا، ژماره‌ی که‌سه‌کان بۆ ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کانی ناوه‌وه‌ی که‌مه‌په‌کان به‌ لیکدانی ژماره‌ی خێزانه‌کان به‌ ژماره‌ پینج ژماردنیان بۆ کراوه. که‌ تیکرایی قه‌باره‌ی هه‌ر سه‌ر خێزانیکی له‌ گه‌ل ده‌سته‌ی هه‌ماهه‌نگی که‌مه‌پ و به‌رپوه‌بردنی که‌مه‌پ (CCCM) له‌وه‌ته‌ی سالی ۲۰۱۸ به‌کده‌گرێته‌وه.

له‌ سه‌رحه‌م خوله‌کانی لیستی سهره‌کی دا، به‌ر له‌ خولی ته‌موز-ئابی ۲۰۲۰، ژماره‌ی ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کانی ناوه‌وه‌ی که‌مه‌په‌کان به‌ که‌ره‌ت کردنی ژماره‌ی هه‌ر سه‌ر خێزان به‌ شه‌ش ئه‌ژمار کراوه. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی شیاوازی ژماردنه‌که‌ له‌ نیوان خولی ۱۱۷ و ۱۱۸ دا یه‌ک ده‌گرێته‌وه. شیکاری به‌راوردکاری له‌ نیوان ئهم دوو داتاسیته‌ کاریگه‌ری ناییت. له‌ گه‌ل ئه‌وه‌شدا به‌ هۆی گۆرانکاری له‌ شیاوازی ژماردنی هه‌موارکراو کاری تیده‌کریت. پێویسته‌ تیبینی ئه‌وه‌ بکرت که به‌راوردکردنی ژماره‌ی ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کانی ناو که‌مه‌په‌کان له‌ نیوان ماوه‌ی خوله‌کانی ۱۱۷ یان ۱۱۸ له‌ گه‌ل هه‌ر خولیکی پێشوو، به‌ هۆی گۆرینی میتۆدی ئه‌ژمارکردنی ژماره‌ی خێزانه‌کان کاریگه‌ری له‌ سه‌ر دروست ده‌بیت. بۆ وردترین و نوێترین زانیاری سه‌بارته‌ به‌ ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کانی ده‌روه‌ی که‌مه‌په‌کان، تکایه‌ بگه‌رێته‌وه بۆ مایه‌په‌ی ده‌سته‌ی هه‌ماهه‌نگی که‌مه‌پ و به‌رپوه‌بردنی که‌مه‌پ (CCCM) بگه‌رێته‌وه: [CCCM Cluster](#).

میتۆده‌که‌ ئهم پیناسانه‌ی خواره‌وه‌ به‌کارده‌هێنیت:

تۆماری به‌دواداچوونی ئاواره‌کان (DTM) هه‌موو ئه‌وه‌ عیراقیانه‌ی که‌ ناچارکراون له‌ ۱ کانوونی دوومه‌می ۲۰۱۴ به‌و لاوه‌ هه‌لبه‌ین و تا ئیستاش له‌ نیو سنووره‌کانی عیراق دا تا ساتی هه‌لسه‌نگاندنه‌که‌دا له‌ ئاواره‌یی دا ده‌ژین به‌ ئاواره‌ی ناو‌خۆی ئه‌ژمار ده‌کات.

تۆماری به‌دواداچوونی ئاواره‌کان (DTM)، هه‌موو ئه‌وه‌ ئاواره‌ی له‌ کانوونی دوومه‌می ۲۰۱۴ به‌ گه‌راوه‌ته‌وه‌ شوینی په‌سه‌نیان بێ رجاوکردنی ئه‌وه‌ی که‌ ئایا ئهم ئاواره‌ی گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ شوینی نیشته‌جیوونی پێشوو یان یاخود بۆ جۆریکی تری په‌ناگه، به‌ گه‌راوه‌ ئه‌ژمار ده‌کات. پیناسه‌ی گه‌راوه‌کان په‌پوه‌ندی نیه‌ به‌ پیناوه‌ی گه‌راوه‌یه‌کانی که‌ په‌سه‌لامه‌تی و شکۆمه‌ندییه‌وه، هه‌روه‌ها په‌پوه‌ندی نیه‌ به‌ سه‌رتاتیجی دیاریکراوی چاره‌سه‌ری کاتی.

شوین، وه‌ک ناوچه‌یه‌ک ده‌ستپێشانه‌کراوه‌ که‌ هاوتای گوندیکه‌ بۆ ناوچه‌ گوندنشینه‌کان، یاخود گه‌ره‌یکیک بۆ ناوچه‌ شارنشینه‌کان (واته‌ چواره‌م به‌شی کارگێری فه‌رمی).

شوینی نیشته‌جیوونی ئاسایی بریتیه‌ له‌ هه‌مان شوینی نیشته‌جیوونی به‌ر له‌ ئاواره‌بوون.

شوینی نیشته‌جیوونی تابه‌ت، مۆلکی تابه‌ت، خانووی به‌کرێگیاو، هۆتیل / مۆتیه‌کان و خێزانه‌ له‌ خۆگه‌ره‌کان ده‌گرێته‌وه.

په‌ناگه‌ی ناوه‌موار، نشینگه‌ ناهه‌رمیه‌کان، باله‌خانه‌ ئایینییه‌کان، قوتابخانه‌ و باله‌خانه‌ ته‌واونه‌کراو و به‌جیه‌ئێ‌دراو ده‌گرێته‌وه. بۆ گه‌راوه‌کان، ئه‌وه‌ شوینه‌ نیشته‌جیوونه‌ ئاساییانه‌ش ده‌گرێته‌وه‌ که‌ به‌ سه‌ختی زانیان به‌رکه‌وتوو یاخود روخاوان و بۆ ئاواره‌ ناو‌خۆییه‌کانش شوینی نیشته‌جیوونی به‌ کرێگیاو بۆ ماوه‌ی درێژ که‌ بۆ نیشته‌جیوون شیاو نین (هه‌مان تابه‌ته‌مه‌ندی باله‌خانه‌ی ته‌واونه‌کراو و به‌ سه‌ختی زانیانه‌که‌وتوو یان هه‌یه‌) ده‌گرێته‌وه.

بۆ زانیاری زیاتر، تکایه‌ سه‌ردانی مایه‌په‌ی iraqdtm@iom.int بکهن یاخود لینه‌ی iraqdtm@iom.int په‌پوه‌ندی به‌ تیمه‌که‌ بکهن.

ئه‌ستۆیاکی ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ

زانیاریه‌کانی ناو ئهم راپۆرتی، ته‌نها بۆ مه‌به‌سته‌کانی زانیاری گشتین. ئه‌وه‌ ناو و سنوورانه‌ی که‌ له‌ ناو په‌راوی تۆماری به‌دواداچوونی ئاواره‌کان دا هه‌توو به‌ واتای په‌سندکردن یاخود قایل بوون له‌ لایه‌ن ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ نایه‌ن. زانیاریه‌کانی ناو پۆرتال و ئهم راپۆرتی ئه‌وه‌ زانیاریانه‌ن که‌ له‌ ده‌ره‌نجامی داتای کۆکراوه‌ له‌ لایه‌ن تیمه‌کانی مه‌یدانی ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ و زانیاریه‌ ته‌واوکراوه‌کانی دا بیکراو و به‌ گه‌رخاوه‌ له‌ لایه‌ن دامه‌زراوه‌ حکومه‌ی و دامه‌زراوه‌کانی تر له‌ عیراق دا ئاماده‌کراون. ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ له‌ عیراق هه‌ول داوه‌ت که‌ ئهم زانیاریانه‌ تا ئه‌وه‌ په‌رپێ توانای به‌ تازه‌یی و ورد و دروستی پارێزیت. به‌لام هه‌ج بانگشه‌یه‌کیش ناکات یاخود نیشان نادات له‌ مه‌ر ته‌واوکاری، ورد و دروستی و گۆنجاوی زانیاریه‌کانی فه‌راهمه‌کراو له‌ ناو ئهم راپۆرتی.

ئهو ئالنگاری و کیشانه‌ی که‌ پێویسته‌ به‌ به‌رچاو بگیرین له‌ کاتی به‌کارهێنانی داتای تۆماری به‌دواداچوونی ئاواره‌کان له‌ عیراق دا بریتین له‌ دۆخی ناجیگه‌ری جوولنه‌ی ئاواره‌کان هاوشان له‌ گه‌ل حاله‌تی ته‌نگانه‌ی چه‌ند باره‌ بوو و نه‌گه‌یه‌شتن یاخود گه‌یه‌شتنی سنووردار به‌ هه‌ندیک له‌ پارچه‌کانی ولات. له‌ هه‌ج حاله‌تیک دا ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ به‌رپرسیار ناییت له‌ به‌رامبه‌ر هه‌ر زانیاری یاخود خه‌سه‌ره‌تیک ئینجا راسته‌خۆ، ئاراسته‌خۆ یاخود به‌ شیوه‌ی لیکه‌وته‌یی، په‌پوه‌ست به‌ به‌کارهێنانی ئهم راپۆرتی و زانیاریه‌کانی فه‌راهمه‌ کراو له‌م راپۆرتی دا.

ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ له‌ عیراق سوپاسی نووسینگه‌ی دانیشتوان، په‌ناهه‌ران و کۆچه‌ری (PRM) سه‌ر به‌ وه‌زاره‌تی ده‌روه‌ی و یلايه‌ته‌ به‌گه‌رتوووه‌کان ده‌کات بۆ پشنگیری به‌رده‌وامیان. هه‌روه‌ها ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ له‌ عیراق سوپاس و پینانیشی بۆ ته‌ندامانی تیمی هه‌لسه‌نگاندن و وه‌لامدانه‌وه‌ی خیرای (RART) سه‌ر به‌ ریکخراوی نیوده‌ولته‌تی کۆچ له‌ عیراق هه‌یه‌ بۆ کاره‌کانی له‌ کۆکردنه‌وه‌ی زانیاری و زۆر جار له‌ بار و دۆخه‌ زۆر سه‌خته‌کاندا کۆلیان نه‌دا و هه‌ول و کۆشه‌یه‌ بێ وچانه‌کیان بوونه‌ زه‌مینه‌ی دروستکردنی ئهم راپۆرتی.